

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ”

**ПРЕГЛЕД НА ПЪРВИТЕ ОТКРИТИ СХЕМИ ПО
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО
РАЗВИТИЕ” 2007-2013 Г.**

Р Е З Ю М Е

София

Януари 2010

Прегледът на първите открити схеми по Оперативна програма «Регионално развитие» 2007-2013г. е първата оценка на изпълнението на Оперативната програма, осъществена в рамките на проект BG161PO001/5-01/2008/007 “Планиране и осъществяване на оценки на ОПРР 2007-2013 г.”, финансиран от приоритетна ос 5 „Техническата помощ” на ОПРР.

Специфични цели на оценката са:

- Да се изготви независим експертен анализ и оценка на постигнатия напредък, качеството на процесите, процедурните правила, документите и продуктите през отделните фази на подготовка, оценка, договаряне, изпълнение и наблюдение на действащите схеми за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Регионално развитие”.

- Да се направят конкретни препоръки за подходящи корективни действия на програмно и проектно ниво с помощта на които да се подобри качеството на изпълнение и да се оптимизира процеса на управление на схемите за безвъзмездна финансова помощ.

- Да се развие културата и капацитета за оценка на експертите от Управляващия орган на ОПРР, които да се използват при провеждането на следващи оценки.

Съгласно Договор № 241 от 27.08.2009г. оценката е осъществена от Обединение „Прайм Микрофонд” за период от четири месеца.

За постигането на целите, заложи в техническата спецификация, Изпълнителят извърши преглед на подготовката и стартирането, процеса на оценка и сключване на договори, системите и процедурите на УО на ОПРР за наблюдение на изпълнението на 14 схеми за безвъзмездна финансова помощ, открити през 2007 и 2008г., а именно:

№	Наименование на схемата за безвъзмездна помощ
1.	BG161PO001/1.1-1/2007 “Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна образователна, социална и културна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали”

№	Наименование на схемата за безвъзмездна помощ
2.	BG161PO001/1.1-2/2008 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна държавна образователна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали”
3.	BG161PO001/1.1-3/2008 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна държавна социална инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали”
4.	BG161PO001/1.1-4/2008 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна инфраструктура на бюрата по труда, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали”
5.	BG161PO001/1.1-5/2008 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и ефективна държавна културна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали”
6.	BG161PO001/1.4-1/2007 "Подкрепа за ограничаване и предотвратяване на рисковете и щетите при пожари в градските агломерационни ареали"
7.	BG161PO001/1.4-2/2008 „Подкрепа за подобряване на градската среда”
8.	BG161PO001/1.4-3/2008 „Подкрепа за изграждане и укрепване на дребномащабна инфраструктура за предотвратяване на свлачища в градските агломерации”
9.	BG161PO001/3.1-1/2008 ”Подкрепа за паметници на културата с национално и световно значение допринасящи за устойчивото развитие на туризма”
10.	BG161PO001/3.3-1/2008 ”Подкрепа за ефективен национален маркетинг на туристическия продукт и подобряване на информационното обслужване”

№	Наименование на схемата за безвъзмездна помощ
11.	BG161PO001/4.1-1/2007 "Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна образователна инфраструктура, допринасяща за устойчиво местно развитие"
12.	BG161PO001/4.1-2/2008 „Подкрепа за изграждане и укрепване на дребномащабна инфраструктура за предотвратяване на свлачища”
13.	BG161PO001/4.2-1/2008 „Подкрепа за междурегионално сътрудничество и обмен на най-добри практики”
14.	BG161PO001/5-01/2008 „Техническа помощ за подготовка, управление, наблюдение, оценка, информация, контрол и укрепване на административния капацитет за изпълнение на ОП “Регионално развитие” 2007-2013 г.”

За целите на изготвяне на оценката са използвани следните методи:

- Преглед на документация по отделните схеми на място в УО на ОПРР;
- Проведени интервюта с експерти на УО на ОПРР на централно ниво;
- Посещение на място и интервю с началниците на регионалните отдели на УО на ОПРР;
- Проведени анкети с общини, попадащи в обхвата на преглежданите схеми (получени 94 попълнени въпросници от общини или 35.61 % от всички общини в страната);
- Проведени интервюта с 27 общини, попадащи в обхвата на преглежданите схеми;
- Проведена анкета с НПО, кандидатствали по ОПРР;
- Проведени интервюта с екипите за управление на рамковите програми на Конкретните бенефициенти;
- Проведена Интернет анкета с потенциалните кандидати и бенефициенти по ОПРР;
- Проведена анкета със социалните и икономически партньори – членове на Комитета за наблюдение на ОПРР;

- Преглед и анализ на информация от ИСУН, предоставена от УО на ОПРР и друга допълнителна информация предоставена от УО;
- Преглед и анализ на доклади от извършени одити и проверки на УО на ОПРР.

Въз основа на извършения преглед Изпълнителят изготви 14 индивидуални доклада за отделните схеми за безвъзмездна финансова помощ и обобщен доклад за оценка за постигнатия напредък на ниво Оперативна програма с препоръки за корективни действия и подобрения в управлението на схеми за безвъзмездна финансова помощ. По-долу са представени основните констатации и препоръки за подобряване на изпълнението на схеми за безвъзмездна финансова помощ по ОПРР.

Идентифицирани пропуски, несъответствия и проблеми при изпълнението на схеми за безвъзмездна финансова помощ по ОПРР

<p><i>1. Етап на подготовка и дизайн на схемите</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • При разработването на пакета с документи по схемите, особено схемите за конкурентен подбор, не се консултира мнението на заинтересованите страни; • В процеса на изготвяне и съгласуване на пакета документи по схемите не са били включени звената на УО, свързани с формулирането на индикатори на ниво схема, както и с изготвянето на формати на технически отчети; • По схемите не е прилагана процедура за предварителен контрол по предоставяне на отговори по поставени въпроси в процеса на кандидатстване.
<p><i>2. Етап на оценка на проектните предложения и сключване на договори</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • За избора на оценители по схемите не са използвани критерии за професионален опит и експертиза, отговарящи на особеностите на съответната схема за безвъзмездна финансова помощ; • За целите на ревизиране на бюджетите на проектните предложения не е ползвана

методика, която да гарантира еднакъв подход на отделните оценителните комисии;

- УО на ОПРР не поддържа регистър на постъпилите възражение срещу решенията на оценителните комисии и съответните отговори;
- На успешите кандидати по схемите не е предоставено достатъчно време да се запознаят с нанесените корекции в бюджетите и дейностите на проектите им предложения преди подписване на договор;
- В условията на договорите за безвъзмездна финансова помощ не е предвидено задължение за бенефициента за изпълнение на заложените по проекта индикатори и обвързване на това изпълнение с (не)възстановяване на средства;

3. Изпълнение, наблюдение и резултати от одобрените проекти

- В Наръчника за управление и изпълнение на УО не е разписана ясна процедура за наблюдение и отчитане на изпълнението на заложените по проектите/рамковите програми индикатори;
- В информацията набирана от УО за извършените проверки на място по схемите не се съдържа информация за констатираните пропуски, направените препоръки и предприетите от бенефициента мерки на ниво схеми;
- УО на ОПРР не е организирал обучение за условията на изпълнение и отчетност за конкретните и други бенефициенти по схемите;
- До този момент УО не е разработил и публикувал Ръководство и указания за изпълнение на схемите с Конкретни бенефициенти.

Препоръки за корективни мерки на ниво оперативна програма при подготовка и изпълнение на следващи схемиза предоставяне на безвъзмездна помощ чрез подбор на проектни предложения

1. Етап на подготовка и дизайн на схемите

- Предвид факта, че информацията за публикуване на схемите от индикативната годишна работна програма е важна за потенциалните кандидати, за да могат да планират средства и извършат дейности по техническата подготовка на проектните предложения, особено полезно за кандидатите е включването в програмата на изисквания за степента на готовност и зрялост на проектните предложения, т.е. техническата готовност на проекта;
- Преди инициране на процеса на разработване на пакета документи за участие в процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ да се прави анализ за необходимостта, както от външна за УО на ОПРР експертиза, така и от вътрешна и на тази основа да се сформира екип за разработване на документацията. Дискусиите и решенията на екипа да се протоколират с оглед на осигуряване на адекватна одитна пътека;
- Ръководителят на УО на ОПРР да издава заповед за определяне на екипа за разработване на пакета документи и съответните срокове за изпълнение;
- Да продължи практиката за публикуване на проект на Пакет документи за кандидатстване на Интернет страницата на УО на ОПРР, откъдето всички заинтересовани страни да се запознаят и да могат още в подготвителна фаза да коментират неясни моменти. По този начин още в начална фаза ще има възможност да бъдат отстранени неточности и ще се дефинират ясно допустимите дейности и придружителни документи. Обстоятелството, че пакета с документи ще се публикува предварително пък ще постави в еднаква позиция всички потенциални бенефициенти, и предварително проведените разговори с част от тях няма да им създадат предимство при разработване на проектите;
- При разработването на пакета с документи да се консултира мнението на социално-

икономическите партньори и неправителствения сектор съобразно спецификата на схемата;

- В процеса на изготвяне и съгласуване на пакета документи по схемите да се включи отдел „Мониторинг” на УО на ОПРР за целите на формулиране на индикатори на ниво схема, както и при изготвянето на формати на технически отчети;
- За осъществяването на предварителен контрол от отделите на УО на ОПРР по Пакета документи за кандидатстване да се въведат минимални срокове;
- Коментарите в хода на предварителния контрол по Пакета за кандидатстване да се отразяват подробно в контролния лист от проверката;
- В Насоките за кандидатстване по схемите да се включи специален раздел за индикаторите на схемата, който да обяснява значението и ефекта от тяхното изпълнение, евентуалното им обвързване с невъзстановяване на средства, начина по който УО на ОПРР изисква информация за тяхното отчитане;
- В текста на договора за безвъзмездна финансова помощ към Пакета за кандидатстване да се включи задължение на бенефициента за изпълнение на заложените по проекта индикатори и обвързване на това изпълнение с (не)възстановяване на средства;
- При схеми без определен краен срок за кандидатстване да се залагат по-високи минимални критерии за одобрение на проектите с цел подобряване на качеството на финансираните проекти – минимум 80% от максималната оценка;
- По схеми без определен краен срок за кандидатстване да се поддържа комуникация със заинтересованите страни – непрекъснато осведомяване на потенциалните кандидати за оставащите финансови ресурси по схемата;
- УО на ОПРР да предприеме необходимите мерки за ясно и точно дефиниране на допустимите дейности в Насоките за кандидатите, за да не се налага тълкуване в процеса на кандидатстване и оценка;
- УО на ОПРР при установяване на казус или проблем, възникнал след обявяване на схемата и засягащ условията за допустимост да изготви становище, за което да информира всички заинтересовани лица;

- За допустимите разходи (подготовка на проектно предложение, подготовка на тръжна документация), които практиката показва, че са редовно предмет на коментар и решения за редуция от страна на оценителните комисии, да се определят предварително максимално допустими суми, или отнесени пропорционално (в %) от общите разходи;
- Необходима е преработка на критериите за техническа и финансова оценка по схемите в посока на отчитане на спецификата на конкретната схема, и за целите на обективността на оценката, което може да се извърши чрез използването на повече количествено измерими критерии;
- Да се извърши преглед на дизайна на формуляра за кандидатстване и набора придружаващи документи по схемите за конкурентен подбор с цел отпадане на излишни секции с информация и неприложими за схемата или кандидатите документи;
- УО на ОПРР да използва по-активно различни комуникационните канали – радио и телевизионни мрежи (национални и регионални, кабелни мрежи), печатни издания (национални, регионални и специализирани издания), интернет – както за информиране на кандидатите по програмата, така и за нейното представяне пред обществеността;
- Дизайнът на всяка схема следва да бъде придружен от План за провеждане на информационни събития от различен характер – обявяване на поканата, информационни дни, пресконференции, брифинги, интервюта;
- Към копие на публикацията на схемата в национален ежедневник да се съхранява Разпечатка (Print Screen) от интернет страницата на ОПРР и Единния информационен портал за обща информация за управлението на Структурните и Кохезионния фонд на ЕС с публикацията за схемата;
- На информационните дни да се представя по-подробна информация за допустимите дейности, разходи и специфика на съответната схема. Да се представят казуси, най-често допускани грешки, добри практики. Възможен вариант е комбинация между

представяне на обща информация в началото на срещата и последващи индивидуални консултации, по предварителна заявка от страна на участниците;

- В зависимост от срока за кандидатстване, да се предвиди провеждането на допълнителни информационни дни, на които да се обсъдят и разяснят вече зададени конкретни въпроси по схемата и да се акцентира върху практическите затруднения на потенциалните кандидати, възникнали в процеса на подготовка на проектни предложения;
- Обратна връзка – след приключване на информационните дни да се проучва удовлетвореността на участниците относно полезността и качеството на предоставената информация. Подобна анкета следва да бъде задължителна, а резултатите да бъдат обработвани от отдел „Организационно развитие, информация и публичност”, като на тяхна база се предприемат мерки за оптимизиране на кампаниите;
- В информационните дни задължително да участват и представители на отделите „ИПП”, „Мониторинг” и „ФУК”, за да могат да отговарят на въпроси от тяхната компетентност;
- При повторно публикуване на покана по дадена схема, на информационните дни да се представят най-често допускани грешки в предишното кандидатстване и най-чести слабости в качеството на получените до този момент проектни предложения;
- Да се архивират и свалят от страницата на ОПРР въпросите и отговорите по затвори схеми, за да се улеснят потенциалните кандидати;
- УО на ОПРР да разпише подробна процедура за изготвяне и предварителен контрол по предоставяне на отговори по поставени въпроси в процеса на кандидатстване .

2. Етап на оценка на проектните предложения и сключване на договори

- Коментарите на отделните звена на УО на ОПРР осъществяващи предварителен контрол на отделните фази за оценка да бъдат своевременно и детайлно отразени в

контролните листа от проверката, за целите на бъдещи одити и оценки по ОПРР;

- Да се предвиди процедура във вътрешните правила за провеждане на оценка, която изисква предварително да се формулират критерии за избор на оценители по отделните схеми, чиито професионален опит и експертиза да отговаря на особеностите на схемата за безвъзмездна финансова помощ;
- Съставът на оценителната комисия да включва експерти с опит в оценка на проекти от сферата на икономическото и регионално развитие, като при схемите с инвестиционен компонент като помощник-оценители задължително да се включват и експерти с приложимото инженерно образование;
- Да се организира предварителен инструктаж или обучение на оценителите като мярка, гарантираща еднакъв им подход в различните комисии в рамките на конкретната схема и уеднаквяване на подхода на оценителите в рамките на една оценителна комисия, включващо и запознаване с получените въпроси и отговори в процеса на кандидатстване. Такова обучение е удачно да се провежда преди официалното стартиране на оценителната комисия;
- Всички взети решения и извършени действия от оценителната комисия да се протоколират детайлно в доклада за оценка;
- УО на ОПРР да разработи методика за ревизиране на бюджетите на проектните предложения. В нея да се определи дали препоръките на оценителите от индивидуалните таблици за оценка, които касаят ревизия на определени разходи са задължителни;
- УО на ОПРР да регламентира условия, при които успешите кандидати да се запознаят с нанесените корекции в бюджетите и дейностите на проектните им предложения преди подписване на договори за финансиране. Това ще намали риска от грешки, нередности или прекратяване на изпълнението на проектите. Това действие може да се извърши след изготвянето на доклада на оценителната комисия и преди обявяване на решението на ръководителя на УО за финансиране на избраните проекти;
- В контролния лист за проверка на договорите да се предвиди възможността за

добавяне на приложения съгласно спецификата на Договорите;

- Да се разработят позиции за контрол в листа, даващи възможност да се извърши качествена проверка на съдържанието на общите и специфични условия;
- Да се включи номер на конкретния договор в контролните листа;
- Да се номерират всички страници на досието на договорите, за да се гарантира неговата цялост;
- В контролния лист за проверка на двойно финансиране да се включат и контроли, свързани с изискваната допълнителна информация от ведомства, предоставящи публични средства за инвестиционни дейности и работата на междуведомствената комисия. Контролният лист да се попълва едва след като е получена всичката необходима информация, въз основа на която да се направят съответните заключения;
- УО да организира навреме окомплектоването и получаването от бенефициентите на окончателните досиета на договорите с цел навременния старт в изпълнението на дейностите;
- Да се иницират съответните промени в дизайна на ИСУН, с оглед необходимостта от регистриране на договори, сключени след освобождаване на допълнителен финансов ресурс, т.е. за промяна на статуса на оценяваното проектно предложение.

3. Изпълнение, наблюдение и резултати от одобрените проекти

- УО на ОПРР да провежда задължително обучения за бенефициентите, на които ръководството за изпълнение и указанията по конкретната схема да се представят;
- Да се използва ефективно процедурата за вътрешен контрол върху дейността на регионалните отдели на УО на ОПРР;
- Да се разпише ясна процедура за наблюдение и отчитане на изпълнението на заложените по проектите индикатори;
- Да се разпише по-детайлно процедурата в Наръчника за управление и изпълнение на ОПРР за отговорностите и срокове за събиране и въвеждане на информация в ИСУН;
- Да се поддържа систематизирана и подредена информация на ниво схема за

извършените проверки на място съдържаща констатираните пропуски, направените препоръки и предприетите от бенефициента мерки;

- Да се поддържа систематизирана и подредена информация на ниво ОПРР за най-честите причини за грешки и нередности в изпълнението на проектите;
- Да се поддържа и публикува регистър на добри практики по схемите по ОПРР;
- Да се опрости процедурата на подаване и обработка на технически доклади, финансови отчети и искания за плащане по схемите по ОПРР;
- Да се премахне практиката да се сключват допълнителни споразумения към договори за безвъзмездна финансова помощ при промяна на количествено-стойностни сметки или при разлики между предварителния бюджет и постигнатата цена вследствие на проведена тръжна процедура;
- Да се спазват заложените в Ръководството за бенефициенти по ОПРР срокове по издаването на становища на УО на ОПРР по изпълнението на проектите.

Препоръки за корективни мерки на ниво оперативна програма при подготовка и изпълнение на следващи схеми за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за Конкретни бенефициенти

1. Етап на подготовка и дизайн на схемите

- Ръководителят на УО на ОПРР да издаде заповед за определяне на екипа за разработване на пакета документи и съответните срокове за изпълнение;
- В процеса на разработване/съгласуване на Изискванията за кандидатстване и Пакета документи да бъде включен отдел „Мониторинг“;
- За първите схеми с конкретни бенефициенти (касаещи МОН, АСП, АЗ) без определен срок за кандидатстване да се включат междинни срокове и краен срок за подаване на проектни фишове;
- Да се разпише процедура в Наръчника за управление и изпълнение на ОПРР за консултиране на мнението на конкретния бенефициент по Изискванията за кандидатстване и Пакета документи;

- Да се проучи предварително собствеността на обектите на интервенция и свързаните с тях придружаващи кандидатстването документи;
- Да инициира извършването на необходимите нормативни промени, касаещи признаването като допустими на разходите за управление на рамковата програма, като допълнителен инструмент за успешното представяне на конкретните бенефициенти.
- По схемите с конкретни бенефициенти, чиито проекти се очаква да бъдат дребномащабни да се зложат освен процент за допустимите разходи за човешки ресурси и минимален праг, напр. 2%, но не по-малко от 4 000 лв.
- Към копието на публикацията на схемата в национален ежедневник да се съхранява Разпечатка (Print Screen) от интернет страницата на ОПРР и Единния информационен портал за обща информация за управлението на структурните и Кохезионния фонд на ЕС с публикацията за схемата;
- Да се извърши преглед на дизайна на формуляра на рамкова програма, проектен фиш и набора придружаващи документи по схемите с цел отпадане на излишни секции с информация и неприложими за схемата или кандидатите документи;
- Да се преработят критериите за оценка на съответствието, допустимостта и техническата и финансова оценка на средносрочни рамкови програми, така че да не се използват едни и същи критерии за оценка на отделните етапи от една страна, и проектни предложения от друга страна, като се съобразят с програмния характер на средносрочната инвестиционна рамкова програма;
- Да се разработят от УО на ОПРР Указания за попълване на формулярите за кандидатстване по схемите с конкретен бенефициент;
- Изискванията за кандидатстване по схемите с конкретен бенефициент да включват специален раздел за индикаторите, където да се обяснява значението и ефекта от тяхното изпълнение, евентуалното им обвързване с невъзстановяване на средства, начина по който УО изисква да получава информацията за тяхното отчитане;
- В проекта на Рамково споразумение и Договор да се включи задължение на конкретния бенефициент за отчитането на индикаторите на ниво рамкова програма и

проектни фишове;

- Изискванията за кандидатстване да дават ясни указания за изискванията на ОПРР по отношение прилагане на разпоредбите на ЗОП и провеждане на тръжните процедури, в т.ч. и възможността да се провеждат обединени процедури за определени услуги или доставки.
- Да се използва ефективно възможността за консултации в процеса на подготовка и кандидатстване между КБ и отдел „ИПП”
- Да се предвиди процедура в Наръчника за управление и изпълнение на ОПРР по изготвяне и контрол на качеството върху разясненията на УО до конкретния бенефициент по време на кандидатстване;
- УО на ОПРР да планира мерки за подпомагане на конкретните бенефициенти за целите на генериране на качествени проекти.

2. Етап на оценка на рамкова програма и проектни фишове и сключване на рамково споразумение и договори

- Да се предвиди процедура в Наръчника на УО на ОПРР за предварително формулиране на критерии за избор на оценители, чиито професионален опит и експертиза да отговаря на особеностите на схемата, според които да се номинират съответните лица от базата данни с външни оценители на ОПРР;
- Всички взети решения и извършени действия от оценителната комисия да се протоколират детайлно в доклада за оценка;
- УО на ОПРР да разработи методика за ревизиране на бюджетите на проектните предложения на конкретни бенефициенти;
- УО на ОПРР да регламентира условия, при които конкретния бенефициент да се запознае с нанесените корекции в бюджетите и дейностите на проектните фишове преди подписване на договори за финансиране. Това ще намали риска от грешки, нередности или прекратяване на изпълнението на проектите;
- Страниците на досиетата на споразумението и договорите и приложенията към тях да се номерират с оглед запазване на целостта им;

3. Изпълнение, наблюдение и резултати

- Да се изготви специфично Ръководство за конкретни бенефициенти и указания за изпълнение на проекти по схемите с конкретен бенефициент;
- След подписване на рамково споразумение и договори за финансиране УО на ОПРР да проведе задължително обучение на екипа на конкретния бенефициент за управление на рамковата програма;
- Да се поддържа актуална информация за заложените и отчетени индикатори на ниво схема, рамкова програма и проектен фиш;
- Да се нанесат корекции в Изискванията за кандидатстване при схемите без определен краен срок за кандидатстване, с цел въвеждане на междинни и крайни срокове за представяне на проектни фишове с цел мобилизиране на усилията на конкретните бенефициенти и ефективно усвояване на планираните средства;
- Да се включат схемите с конкретни бенефициенти в Оценката на риска и Плана за проверки на място на УО на ОПРР;
- При настъпили смени в екипите за управление на средносрочните рамкови програми да се изисква от конкретните бенефициенти информация за новите лица за контакт, актуализиран план за действие в рамките на съответната схема и информация за капацитета за изпълнение на екипа на съответната средносрочна рамкова програма.

Препоръки относно Приоритетна ос 5 «Техническа помощ» на ОПРР

- Препоръчваме оценката на качеството на проектните предложения по схемата да се извършва не от оценителна комисия, а от експертен панел, състоящ се от началниците на отделите и заместник главния директор.
- Методиката за оценка да се базира на потвърждаване на изпълнението на всеки един критерий с ДА. Форматът на сесията за одобряване на проектното предложение да бъде двустепенна – обсъждане на проектната идея, представена от

началника на отдела-потенциален кандидат и оценяване на проектното предложение.

- Ако изпълнението на даден критерий не може да бъде потвърдено с Да, проектното предложение да се връща за преработка на съответния отдел.
- Отдел „Мониторинг” на УО на ОПРР да следи за изпълнението на задълженията на отделите-бенефициенти и за представяне на тримесечни отчети, и координира обобщаването им в Доклад за напредъка за изпълнението на схемата. В Доклада задължително да се представя актуализиран график на изпълнението на заповедите, актуализиран график за провеждане на обществените поръчки и актуална информация за изпълнението на индикаторите.

Препоръки за промени в нормативната база, регулираща изпълнението на ОПРР

- **Непредвидени разходи**

Да се определи като допустим разход при инвестиционните проекти т.нар. „непредвидени разходи”, в размер до 5% от стойността на предвиденото СМР.

Обосновка – строителният процес е свързан с изпълнението на много и различни по своето естество видове работи, които не винаги могат да бъдат предвидени и остойностени в процеса на подготовка и проектиране. Практиката показва, че по време на изпълнението възниква нужда от допълнителни работи, които да осигурят или подготвят изпълнението на други предвидени работи, както и необходимост от извършване на по-голям обем работа от предвиденото, което е задължително условие за постигане на търсения цялостен резултат от извършваните СМР.

Ето защо смятаме за задължително признаването на „непредвидени разходи” като подходящ инструмент за осигуряване на условия за успешно приключване на инвестиционните дейности, като използването на този ресурс следва да става с изричното съгласие на УО, което ще гарантира неговото ефективно разходване.

- *Да се определи като възстановим разход изразходваните средства за заплащане на ДДС от страна на общини и централна администрация – бенефициенти по ОПРР*

Обосновка – Следва да отбележим, че тази препоръка не може да се прилага само за ОПРР, а би било удачно ако се приложи за всички ОП, където като допустими кандидати са посочени и публичните власти – местни и централни.

Изискването за осигуряване на собствено финансиране по ОПРР е определено на 15%, които към настоящия момент се поемат изцяло от републиканския бюджет.

Структурата на бюджетите по проектите предвижда различни видове дейности, от които само възнагражденията за Човешки ресурси не генерират върху стойността си начисляването на ДДС. Всички останали разходи са свързани с наемането на външни изпълнители (проектиране, консултантски услуги, строителен и авторски надзор, строителство, дейности по публичност, одит), съответно с начисляването на ДДС, който ОПРР третира като невъзстановим и съответно става част от общата стойност на проекта.

Ето защо може да се каже, че стойността на всеки проект представлява 83.67% разходи за самото изпълнение и 16.33% разходи за покриване на ДДС. Ако приемем, че това съотношение е валидно за цялата ОПРР, то резултата е, че 261 488 168 евро от общ бюджет на ОПРР 1 601 274 759 евро ще бъдат насочени за финансиране на косвен данък като ДДС. Показателно е, че тази сума надвишава дори и определените като национално съфинансирани средства.

Тази структура на финансирането на проектите поставя под съмнение както постигането на общите цели на програмата, така и ефективността на вложените средства, насочени към подобряване икономическите условия в българските региони.

- *Да се определят като допустим разход Средства за управление на рамкови инвестиционни програми*

Обосновка – Към настоящия момент е повече от очевидно, че централните администрации, определени като конкретни бенефициенти по ОПРР са недостатъчно активни, а може би и подготвени, да изпълняват своите задължения, и съответно да генерират такава усвояемост на ресурса, каквато им е определена по право в ОПРР. Те не са в състояние да подготвят

адекватни на изискванията на програмата Средносрочни рамкови инвестиционни програми, не могат да отговорят на условието за качествени и подготвени технически проекти, все още не може да се коментира способността им да изпълняват успешно финансираните проекти по единствената причина, че те на практика не са започнали в основната част от договорите.

Ето защо предлагаме на УО на ОПРР да инициира промени в съответното приложимо законодателство, с които да се разглежда като допустим разход средства за управление на рамкова програма.